

ทำอย่างไรให้พรรคไม่จื่อนายทุน?

แนวทางปรับโครงสร้างรายได้ ให้พรรคการเมืองไทยเป็นของประชาชน

กิลป์ กรุยรุ่งโรจน์

Highlights

- พรรคการเมืองไทยพึ่งพารายได้มาจากผู้บริจาครายใหญ่เป็นหลัก ส่งผลให้เกิดความไม่เท่าเทียมในการแข่งขัน และทำให้พรรคการเมืองเสี่ยงต่อการถูกครอบงำโดยนายทุน
- ทศควรเพิ่มรายได้ที่ภาครัฐอุดหนุนให้พรรคการเมือง เพื่อให้พรรคการเมืองมีแหล่งรายได้ที่มั่นคง ไม่ต้องพึ่งเงินจากรายใหญ่มากเกินไป
- เมื่อเพิ่มรายได้จากภาครัฐแล้ว ควรมีมาตรการลดการสนับสนุนจากผู้บริจาครายใหญ่ และส่งเสริมให้ผู้บริจาครายย่อยบริจาคเพิ่ม

ฉบับที่ 54
กรกฎาคม 2024

ที่มา: Skyscrapercity

ที่ผ่านมาภาครัฐมักถูกตั้งคำถามว่าดำเนินนโยบายและบริหารประเทศในทิศทางที่มีแนวโน้ม “เอื้อนายทุน” เช่น นโยบายค่าไฟ¹ การรีบประมาณธุรกิจปลอดภาษีอากร การจัดการบริหาร EEC² การปล่อยให้เกิดการควบรวมธุรกิจเจ้าใหญ่³ ฯลฯ

นโยบายเหล่านี้นำมาสู่ความสงสัยถึงความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างนายทุนและนักการเมืองในประเทศไทย กลุ่มทุนภาคธุรกิจจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของภาครัฐมากแค่ไหน? ความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างกลุ่มทุนกับการเมืองจะส่งผลให้เกิดปัญหาประโยชน์ต่างตอบแทนในการผลักดัน

นโยบายหรือกระบวนการจัดหาผู้รับสัมปทานหรือไม่

101 PUB ชวนสำรวจสถานการณ์ที่มรายได้พรรคการเมือง ซึ่งเป็นช่องทางสำคัญหนึ่งที่เปิดให้เหล่า ‘ผู้สนับสนุนรายใหญ่’ สามารถเข้ามามีอิทธิพลทางการเมืองได้ พร้อมกับหาแนวทางที่จะทำให้พรรคการเมืองมีรายได้ที่ยึดโยงกับประชาชนทุกกลุ่ม ไม่พึ่งพาเฉพาะเงินจากคนรวยเท่านั้น เพื่อให้ ‘ประชาชน’ เป็นผู้มีอำนาจที่แท้จริงในการกำหนดทิศทางของพรรคการเมือง

จะทำพรรคการเมืองได้ต้องมีเงิน

พรรคการเมืองคือองค์กรที่รวมบุคคลที่มีอุดมการณ์และเป้าหมายคล้ายคลึงกัน เพื่อทำหน้าที่หลักสามประการคือ 1) จัดทำนโยบายที่ตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของประชาชน 2) คัดสรรตัวแทนทางการเมือง 3) กำหนดทิศทางของภาครัฐ⁴

การทำพรรคการเมืองจะสามารถทำหน้าที่เหล่านั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพพรรคต้องมี ‘ทุน’ เพื่อนำไปสร้างความเข้มแข็งให้องค์กร ทั้งจ้างบุคลากร ลงทุนสำนักงาน สร้างเครือข่าย จัดหาสมาชิก อย่างน้อยตามที่กฎหมายกำหนด⁵ ยิ่งไปกว่านั้น แต่ละพรรคต้องมีทุนเพื่อใช้แข่งขันหาเสียงให้ได้รับเลือกเข้าไปทำหน้าที่ในสภาและทำเนียบรัฐบาลด้วย พรรคการเมืองแต่ละพรรคจึงไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ที่จะต้องแสวงหาทุนให้เพียงพอสำหรับการทำภารกิจเหล่านี้

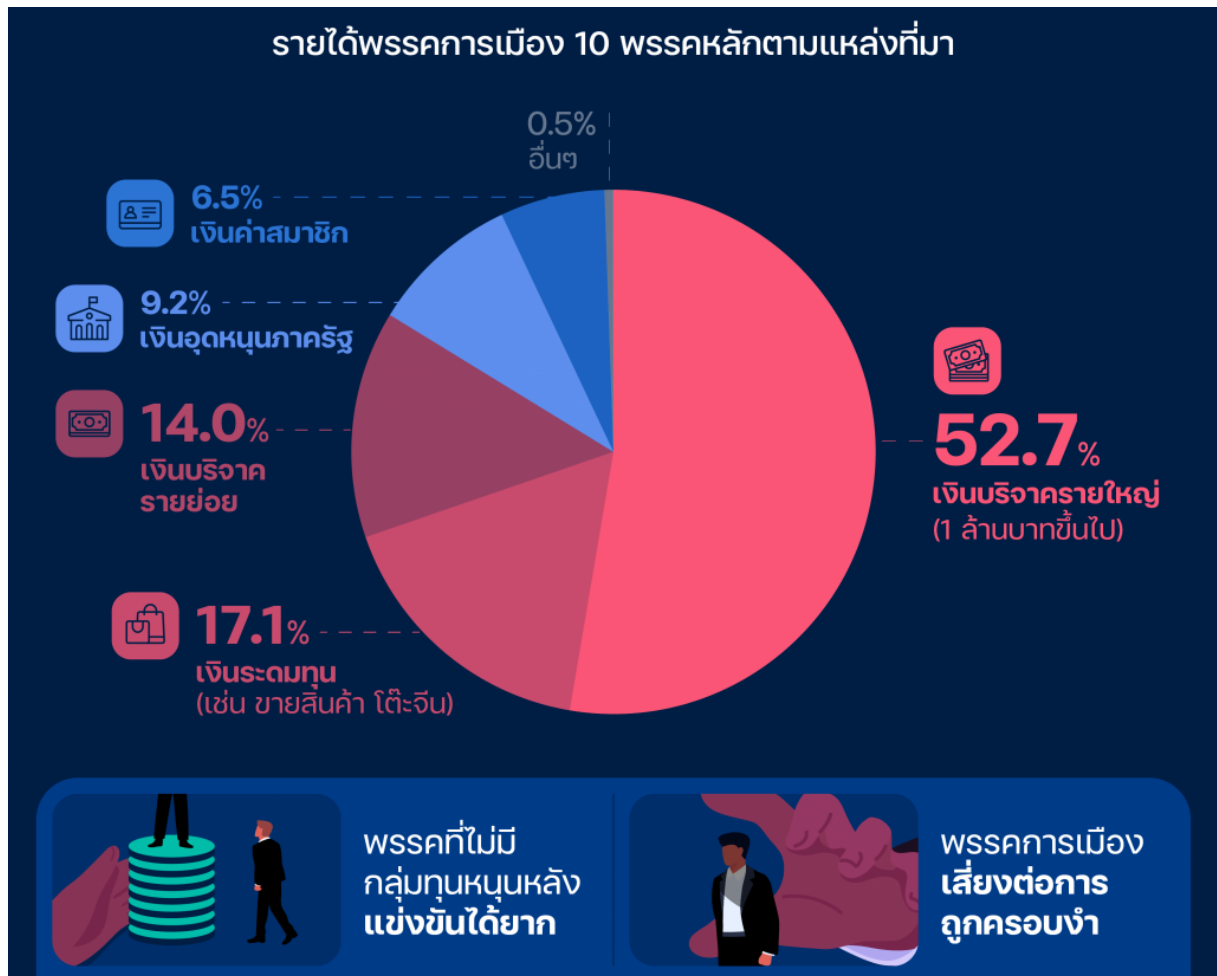

จะทำพรรคการเมืองได้ต้องมีเงิน

เมื่อเปิดดูรายได้ของพรรคการเมืองไทย 10 พรรคที่มีที่นั่งในสภาสูงที่สุด⁶ ซึ่งมีจำนวนเงินรวมกัน 693 ล้านบาท พบว่า เงินบริจาครายใหญ่ (บริจาคตั้งแต่ 1 ล้านเป็นต้นไป) เป็นรายได้ก่อนสำคัญที่สุด คิดเป็นสัดส่วนเกินกว่าครึ่งหนึ่งของรายได้ทั้งหมด ในขณะที่เงินที่มาจากประชาชน

อย่างไรก็ตาม แหล่งทุนที่พรรคหามาได้นั้นย่อมมีผลต่อทิศทางการทำงานของพรรค กล่าวคือหากพรรคมีรายได้ที่ยึดโยงกับประชาชนคนหมู่มาก พรรคจะพยายามทำหน้าที่สอดคล้องกับความคาดหวังของประชาชน สามารถผลักดันนโยบายที่ให้ประโยชน์ต่อคนหมู่มากได้โดยไม่ทำให้พรรคขาดแคลนทรัพยากรในการทำพรรค แม้อาจขัดผลประโยชน์คนบางกลุ่มก็ตาม แต่หากพรรคมีรายได้มาจากนายทุนไม่กี่ราย พรรคอาจตัดสินใจเอนเอียงไปตามความคาดหวังของนายทุนพรรค ไม่กล้าที่จะผลักดันนโยบายที่ขัดผลประโยชน์ต่อผู้สนับสนุนของพรรคได้ ถึงแม้ว่านโยบายนั้นจะให้ผลประโยชน์ต่อคนหมู่มาก เนื่องจากกังวลว่าพรรคจะขาดเงินทุนไปใช้บริหารพรรค

รายย่อยทั้งเงินบริจาค และเงินค่าสมาชิก (เงินบำรุงพรรค) รวมกันคิดเป็นเพียงร้อยละ 19.7 ของรายได้ของพรรคเท่านั้น ตามมาด้วยเงินระดมทุน เช่น การขายสินค้าที่ระลึกพรรค จัดเลี้ยงโต๊ะจีน เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 17.1 ของรายได้พรรค และเงินสนับสนุนจากภาครัฐ เช่น เงินบริจาคภาษี และ

ที่มา

คำนวณจากงบการเงินของพรรคการเมือง 2565 กกต.

เงินอุดหนุนจากภาครัฐ ซึ่งมีที่มาจากกองทุนพัฒนา
พรรคการเมือง คิดเป็นร้อยละ 9.2 ของรายได้

การพึ่งพาเงินรายใหญ่ในระดับที่สูงมาก
นำมาสู่ปัญหาทางการเมืองที่สำคัญ ได้แก่

1) พรรคที่ไม่มีทุนหนุนหลังจะแข่งขัน
ได้ยาก เนื่องจากพรรคที่สามารถพึ่งพิงเงินจากราย
ใหญ่จะมีทรัพยากรมากกว่า สามารถจ้างบุคลากร
จัดกิจกรรม ทำนโยบาย สร้างเครือข่าย ลงทุน
โฆษณาหาเสียงได้มากกว่า และกลายเป็นรู้จักของ

ประชาชนในวงกว้างมากกว่า ในขณะที่พรรคที่ไม่มี
ทุนหนุนหลังจะขาดแคลนทรัพยากร ทำให้ขาด
ศักยภาพในการหาเสียง และขาดรับรู้จากประชาชน
ในวงกว้าง จึงไม่ได้รับความนิยมจากประชาชน
มากนัก ถึงแม้ว่ามีอุดมการณ์และนโยบายที่ตอบ
สนองต่อความต้องการของประชาชนจำนวนมาก

2) พรรคการเมืองที่พึ่งทุนหนุนหลัง
เสี่ยงต่อการถูกรวบงำ เนื่องจากพรรคต้องพึ่งพา
เงินบริจากรายใหญ่เพื่อให้สามารถแข่งขันกับ
พรรคอื่นได้ ผู้ให้ทุนรายใหญ่จึงมีอำนาจต่อรองให้

พรรคการเมืองดำเนินการตามที่ต้องการได้ เช่น การผลักดันนโยบายที่ต้องการ และการกำหนดผู้แทนที่พรรคจะส่งลงเลือกตั้ง เป็นต้น

พรรคการเมืองที่พึ่งพาเงินจากรายใหญ่เกินกว่า 80% ของรายได้ ประกอบด้วยพรรคเพื่อไทย พรรคพลังประชารัฐ พรรคชาติไทยพัฒนา และพรรคไทยสร้างไทย ในขณะที่พรรคประชาธิปัตย์และพรรคก้าวไกล พึ่งพาเงินจากรายใหญ่ในสัดส่วนที่น้อยกว่า 20% ของรายได้พรรค⁷

ทุกพรรคต่างมี ผู้อุปถัมภ์รายใหญ่

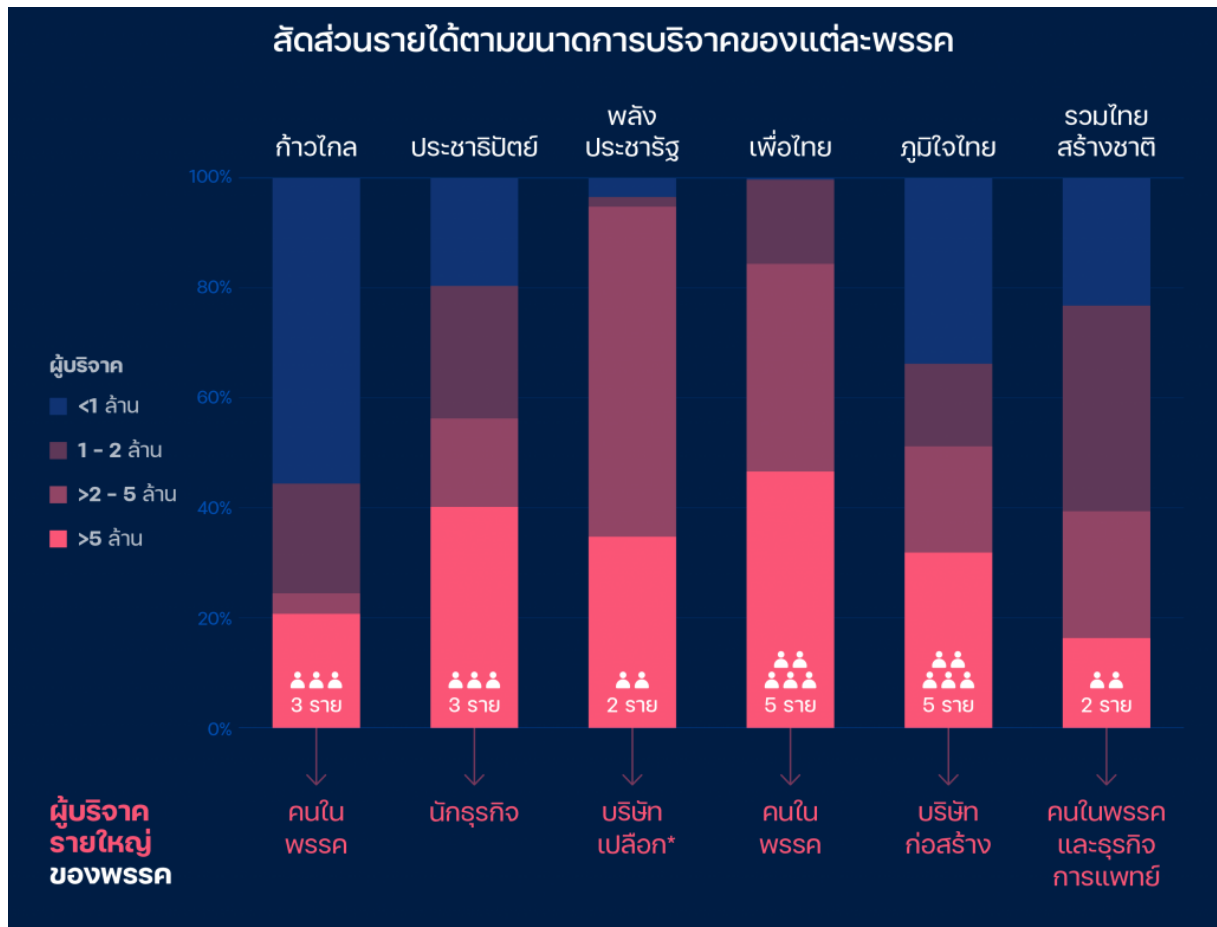
สถานการณ์ที่พรรคการเมืองต้องพึ่งพานายทุนเกิดขึ้นชัดเจนในช่วงใกล้เลือกตั้ง เนื่องจากเป็นช่วงที่ทุกพรรคต่างแสวงหาทรัพยากรไปใช้แข่งขันกับพรรคอื่น หากพรรคไหนสามารถระดมทุนจากกลุ่มทุนได้มากที่สุดพรรคนั้นจะมีแต้มต่อในการแข่งขัน และมีโอกาสที่จะได้ที่นั่งในสภาจำนวนมาก

ในช่วงใกล้เลือกตั้ง พรรคที่มีอำนาจต่อรองสูงต่างพึ่งพารายได้การบริหารจากรายใหญ่ โดยหากดูรายได้จากการบริหารของพรรคการเมือง 6 พรรคที่มี สส. มากที่สุดในช่วงก่อนเลือกตั้ง⁸ จะพบว่า 3 ใน 4 ของเงินบริจาคทั้งหมดมาจากผู้บริจาครายใหญ่ที่บริจาคตั้งแต่ 1 ล้านบาทขึ้นไป ซึ่งพรรคหลักในการจัดตั้งรัฐบาลชุดนี้อย่างพรรคเพื่อไทยและพลังประชารัฐมีรายได้บริจาคมาจาก

สถานการณ์ที่พรรคต่าง ๆ พึ่งพารายได้จากรายใหญ่จึงเป็นอุปสรรคสำคัญที่ปิดไม่ให้ประชาชนทั่วไปที่มีรายได้ไม่มากนักเข้ามามีบทบาททางการเมือง เนื่องจากตั้งพรรคไปก็แข่งขันได้ยากจะลงสมัครในนามพรรคใหญ่ก็มีโอกาสน้อยที่จะถูกรับเลือกให้เป็นตัวแทน

รายใหญ่เกือบทั้งหมด เมื่อดูข้อมูลให้ลึกลงไปจะพบว่าแต่ละพรรคจะมีผู้บริจาครายใหญ่ที่โดดเด่น (บริจาคเกิน 5 ล้านบาท) ขึ้นไปประมาณ 2-5 ราย ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่าผู้บริจาครายใหญ่โดดเด่นเหล่านี้คือผู้อุปถัมภ์หลักของพรรคการเมืองในช่วงใกล้เลือกตั้ง เช่น

- พรรคก้าวไกล เพื่อไทย และรวมไทยสร้างชาติ มีผู้บริจาครายใหญ่ที่โดดเด่น คือคนในพรรค⁹
- พรรคภูมิใจไทยมีผู้บริจาคใหญ่ที่โดดเด่น เป็นบริษัทที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้าง¹⁰
- พรรคพลังประชารัฐมีผู้บริจาคใหญ่ที่โดดเด่น เป็นบริษัทเปลือก (บริษัทที่มีรายได้ไม่สอดคล้องกับขนาดกิจการ)¹¹

*หมายเหตุ
บริษัทที่มีรายได้ไม่สอดคล้องกับขนาดกิจการ

ที่มา
ข้อมูลผู้บริจาคตั้งแต่ 5,000 บาทขึ้นไป ช่วง ม.ค. 65 - พ.ค. 66

- พรรคประชาธิปัตย์มีผู้บริจาคใหญ่ที่โดดเด่นเป็นกลุ่มนักธุรกิจหลากหลายอุตสาหกรรม¹²

การที่กลุ่มคนรวยหรือกลุ่มธุรกิจบริจาคเงินให้พรรคการเมืองในจำนวนมากๆ ไม่เกินปีละ 10 ล้านบาท เป็นสิ่งที่ทำได้และไม่ผิดกฎหมายในปัจจุบัน แต่สถานการณ์เช่นนี้สะท้อนว่าการมีทุนเป็นเครือข่ายหนุนหลังกลายเป็นเรื่องหลีกเลี่ยงไม่ได้ หากพรรคการเมืองต้องการมีที่ยืนที่มั่นคงในแวดวงการเมืองในปัจจุบัน

นอกจากเงินรายใหญ่ที่ถูกเปิดเผยในข้อมูลของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) แล้วผู้ชำนาญการบางท่านยังชี้ว่าพรรคการเมืองไทยอาจมีรายได้จำนวนหนึ่งที่ไม่ได้ถูกบันทึกอยู่ในบัญชี เนื่องจากผู้บริจาคนั้นต้องการบริจาคเงินที่เกินกว่าที่กฎหมายกำหนด จึงพยายามหาวิธีหลบเลี่ยง¹³ ดังนั้นพรรคการเมืองบางพรรคจึงอาจมี 'รายใหญ่ตัวจริง' บริจาคให้พรรคการเมืองโดยไม่ได้นำข้อมูลทางการเงินให้กับทาง กกต.

นอกจากนั้นผู้ชำนาญการยังชี้อีกว่า หากจะลดการพึ่งพาทุนใหญ่ด้วยการแก้กฎหมาย ลดเพดานการบริจาคเพียงอย่างเดียวย่อมไม่ใช่แนวทางที่มีเป็นไปได้ในทางปฏิบัติจริง¹⁴ เนื่องจาก ในปัจจุบันพรรคการเมืองยังมีรายได้ที่มาจากช่องทางอื่น (เช่น รายได้จากรายย่อย และรายได้จากภาครัฐ) ไม่เพียงพอสำหรับใช้ขับเคลื่อนบริหารงานพรรค ดังนั้นพรรคต่างๆ จึงหันไปรับบริจาคจากรายใหญ่ผ่านช่องทางลับเพื่อทำให้พรรคยังดำเนินการต่อไปได้แทน ยิ่งส่งผลให้การเงินพรรคการเมืองเป็นเรื่องที่ตรวจสอบได้ยากมากขึ้น

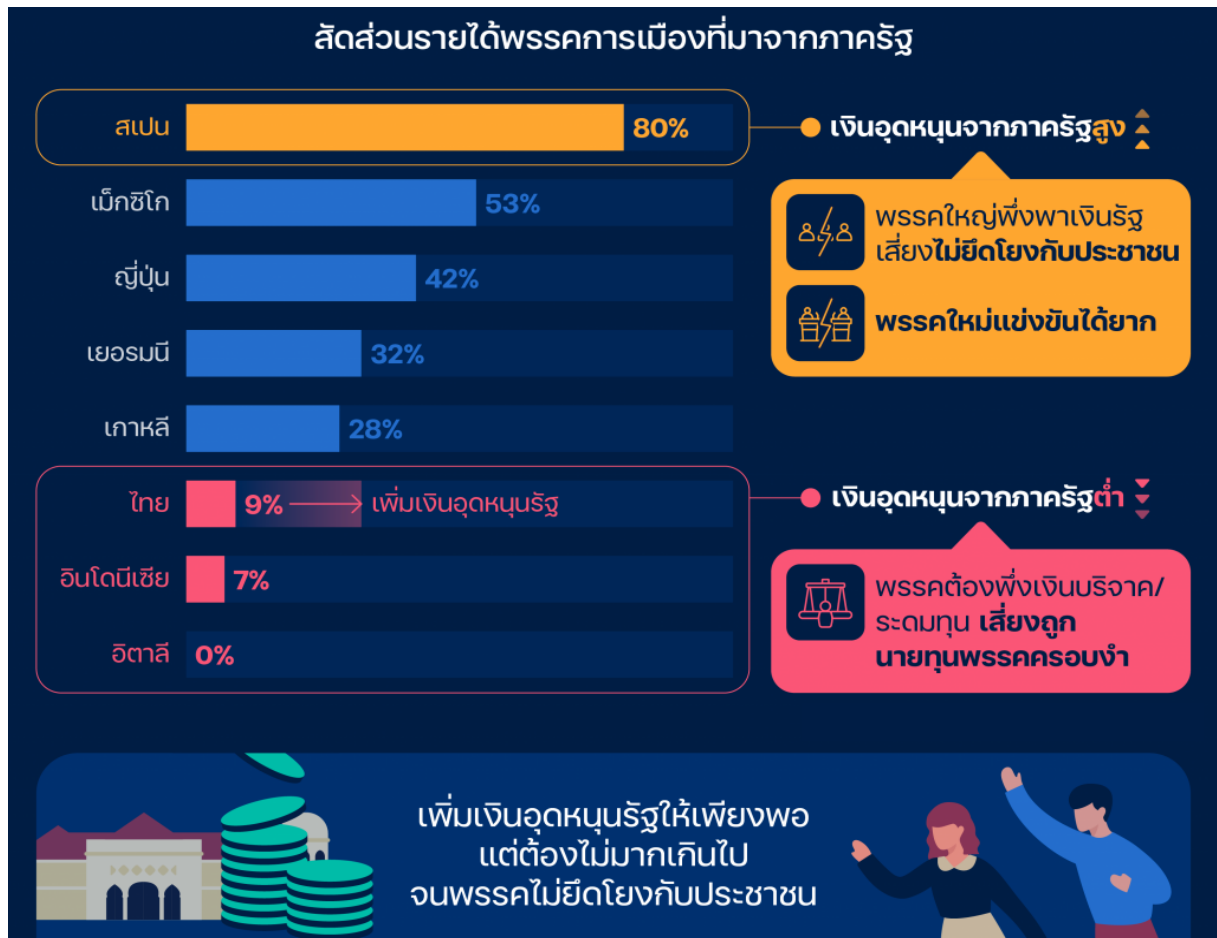
โจทย์สำคัญในประเด็นรายได้พรรคการเมือง จึงเป็นประเด็นที่ว่า “ต้องทำให้พรรคการเมืองมีรายได้ทางเลือกที่หลากหลาย ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาทุนใหญ่เพียงอย่างเดียวเพื่อให้แข่งขันในทางการเมืองได้” ซึ่งการเพิ่มรายได้อุดหนุนจากภาครัฐเป็นแนวทางที่จะทำให้พรรคการเมืองมีรายได้ทางเลือกมากขึ้น อันจะส่งผลให้มาตรการลดเพดานการบริจาคเพื่อลดอิทธิพลของทุนใหญ่ในทางการเมืองสามารถทำได้จริง

เพิ่มรายได้รัฐ เพิ่มทางเลือกพรรคการเมือง

ในปัจจุบันพรรคการเมืองของไทยพึ่งพารายได้จากภาครัฐเพียงแค่ประมาณ 9% ของรายได้ทั้งหมดของพรรค จัดว่าได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐต่ำคล้ายกับประเทศอิตาลี (0%)¹⁵ และอินโดนีเซีย (7%)¹⁶ ซึ่งประเทศในกลุ่มนี้ต่างเผชิญกับสถานการณ์ที่พรรคการเมืองต้องพึ่งพารายได้จากรายใหญ่คล้ายกับไทย โดยทั้งประเทศอิตาลี¹⁷ และอินโดนีเซีย¹⁸ ได้รับรายได้จากภาครัฐและรายย่อยไม่เพียงพอ จึงต้องไปแสวงหาแหล่งรายได้ที่มั่นคงด้วยการพึ่งพาเงินบริจาคจากผู้สมัครที่มีทุนในพรรคเป็นหลัก ส่งผลให้พรรคการเมืองเสี่ยงที่จะถูกรอบงำโดยนักการเมือง (ผู้ให้ทุน) รายใหญ่ในพรรคเพื่อให้ได้เปรียบในการแข่งขัน ในขณะที่พรรคที่ไม่พึ่งพาเงินรายใหญ่ไม่เสี่ยงถูกรอบงำก็ขาดแคลนทรัพยากรจึงเสียเปรียบในการแข่งขัน

ในทางตรงข้าม การได้รับเงินสนับสนุนจากภาครัฐมากเกินไปก็ส่งผลให้พรรคการเมืองกลายเป็นองค์กรที่ไม่ยึดโยงกับประชาชนได้ เช่น ประเทศสเปน¹⁹ (80%)²⁰ ในทศวรรษ 1990 โดยหากพรรคการเมืองมีแหล่งรายได้มาจากเงินสนับสนุนของภาครัฐเกือบทั้งหมด จะส่งผลให้พรรคจะปรับแนวทางการดำเนินกิจกรรมเพื่อให้เข้าเกณฑ์การอุดหนุนของภาครัฐเป็นหลัก เช่น หันไปให้ความสำคัญกับชัยชนะในการเลือกตั้งเป็นหลักเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินอุดหนุนจากภาครัฐในระดับสูง โดยที่พรรคละทิ้งแนวทางการทำหน้าที่เป็นตัวแทนเชิงอุดมการณ์ให้กับฐานเสียง รวมถึงไม่ให้ความสำคัญกับการสร้างระบบสมาชิกและสาขาพรรคเพื่อสร้างความยึดโยงกับประชาชน นอกจากนี้พรรคใหญ่ๆ ในสภาอาจจับมือกันผูกขาดอำนาจปรับเกณฑ์กติกา

ที่มา

van Biezen & Kopecky (2017) และ OECD

ทางการเมืองเพื่อไม่ให้พรรคอื่นๆ ขึ้นมาแข่งขันได้²¹ เช่น ปรับเกณฑ์การให้เงินจากภาครัฐให้กระจุกตัวที่พรรคใหญ่ที่ครองอำนาจ

กล่าวคือเมื่อเงินสนับสนุนจากภาครัฐกลายเป็นแหล่งรายได้สำคัญที่สุดของพรรคการเมืองจะส่งผลให้พรรคห่างเหินจากประชาชน ละทิ้งหน้าที่ตัวแทนเชิงอุดมการณ์ของประชาชน และกลายเป็นองค์กรแขนงของภาครัฐแทน²² พรรคการเมืองจึงไม่ใช่สถาบันการเมืองที่สะท้อนความต้องการที่หลากหลายของประชาชนอีกต่อไป

โดยสรุป หากภาครัฐอุดหนุนเงินให้พรรคการเมืองต่ำไปพรรคการเมืองที่จะแข่งได้ต้องพึ่งพานายทุน ซึ่งอาจเสี่ยงเจอปัญหาครอบงำพรรคโดยนายทุน แต่หากสนับสนุนมากเกินไป พรรคขนาดใหญ่จะหวังพึ่งแต่เงินภาครัฐและผูกขาดไม่ปล่อยให้พรรคคู่แข่งอื่นๆ เติบโตได้ ดังนั้นภาครัฐควรให้เงินอุดหนุนแก่พรรคการเมืองในระดับที่ “เพียงพอเป็นทางเลือก” ของพรรค ไม่มากจนทำให้พรรคการเมืองยึดโยงกับภาครัฐ และไม่น้อยจนทำให้พรรคยึดโยงกับนายทุน

ตัวอย่างของการอุดหนุนเงินอย่างพอเหมาะพอเจาะคือประเทศเยอรมนี ที่คิดเป็นร้อยละ 32 ของรายได้พรรคการเมือง ทั้งยังยึดโยงกับเสียงประชาชนและกระจายให้กับพรรคต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม เยอรมนีมีหลักในการออกแบบกลไกสนับสนุนเงินของภาครัฐที่จะไม่ลดทอนแรงจูงใจในการหาเงินสนับสนุนจากประชาชน โดยจะให้เงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองตาม²³ 1) คะแนนเสียงโหวตเลือกพรรคการเมือง (คะแนนละ 0.83 ยูโร) และ 2) เงินบริจาคของผู้บริจาครายย่อย (โดยสมทบเพิ่มให้อีก 45% ของเงินที่รายย่อยบริจาคให้พรรค ในจำนวนที่ไม่เกิน 3,300 ยูโร เช่น หากมีผู้บริจาค 1,000 ยูโร ภาครัฐจะสมทบให้เพิ่ม 450 ยูโร) กลไกประเทศเยอรมันออกแบบมีผลทำให้พรรคการเมืองมีรายได้เพียงพอ พรรคยังยึดโยงกับประชาชน และไม่สร้างอุปสรรคกีดกันพรรคตั้งใหม่²⁴

เมื่อกลับมาพิจารณาในกรณีของไทย ซึ่งปัจจุบันได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐน้อยเกินไปมาก พรรคการเมืองจึงควรมีรายได้จากรัฐเพิ่มขึ้น เพื่อเพิ่มความมั่นคงทางการเงินจนไม่จำเป็นต้องพึ่งพาเงินจากรายใหญ่ แต่ยังคงต้องทำกิจกรรมแสวงหาแรงสนับสนุนจากประชาชนเพื่อให้มีรายได้ที่มากขึ้น โดยอาจกำหนดให้พรรคการเมืองมีรายได้ที่มาจากภาครัฐประมาณ 30-40% ของรายได้ ซึ่งจะอยู่ในระดับใกล้เคียงกับประเทศเยอรมนีที่พรรคการเมืองมีรายได้ที่มั่นคงแต่ก็ยังยึดโยงกับประชาชน ด้วยเป้าหมายดังกล่าว ภาครัฐควรเพิ่มเงินสนับสนุนให้พรรคการเมืองเป็นประมาณ 550-800 ล้านบาท จากเดิมที่เคยจัดสรรให้กับพรรคการเมือง ในปี 2567 เพียง 140 ล้านบาท²⁵

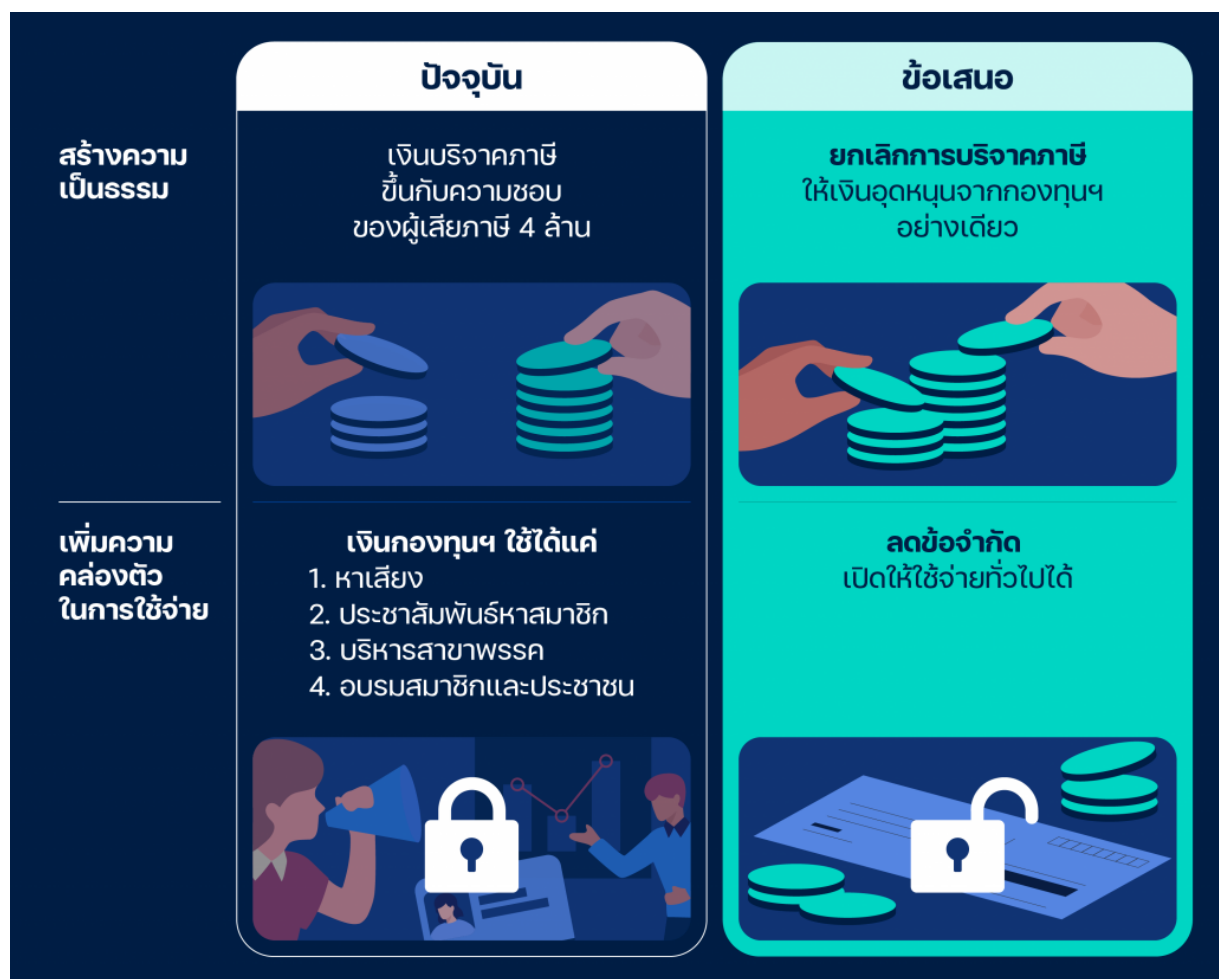
ปรับกองทุนพัฒนา พรรคการเมืองให้เหมาะสม

ในปัจจุบันภาครัฐอุดหนุนเงินให้พรรคการเมืองผ่านกองทุนพัฒนาพรรคการเมือง ซึ่งกองทุนพัฒนาพรรคการเมืองจัดสรรเงินให้กับพรรคต่างๆ ผ่านสองกลไกคือ 1) กลไกบริจาคภาษี 55 ล้านบาท และ 2) การจัดสรรด้วยกลไกเกณฑ์ของกองทุนพัฒนาพรรคการเมือง 85 ล้านบาท

การจะเพิ่มเงินสนับสนุนจากภาครัฐสามารถทำได้ผ่านการขยายเงินขากกองทุนพัฒนาพรรคการเมืองฯ จัดสรรให้พรรคการเมืองต่างๆ โดย

เกณฑ์กองทุนพัฒนาพรรคการเมือง ซึ่งเกณฑ์ในการจัดสรรได้แบ่งเงินที่ใช้จัดสรรออกเป็นสามส่วน ซึ่งในแต่ละส่วนนั้นเป็นการจัดสรรให้บนหลักการที่แตกต่างกัน คือ²⁶

1) แบ่งเงิน 40% จัดสรรให้แต่ละพรรคตามสัดส่วนคะแนนปาร์ตี้ลิสต์ (คะแนนเลือกพรรค) และในกรณีที่ปีที่ไม่ใช่ปีถัดจากการเลือกตั้งจัดสรรให้ตามสัดส่วนเงินบริจาคภาษี²⁷ เพื่ออุดหนุนให้พรรคการเมืองตามการสนับสนุนของประชาชน

2) แบ่งเงิน 40% จัดสรรให้แต่ละพรรคตามสัดส่วนรายได้ที่มาจากเงินบำรุงค่าสมาชิก เพื่ออุดหนุนให้พรรคการเมืองตามการสนับสนุนจากฐานเสียง

3) แบ่งเงิน 20% จัดสรรให้แต่ละพรรคตามสัดส่วนสาขาที่แต่ละพรรคมี เพื่อช่วยให้พรรคการเมืองขยายองค์กรเชื่อมโยงประชาชนในระดับท้องถิ่น เกณฑ์การจัดสรรเงินของกองทุนฯ ถือว่าสอดคล้องกับความต้องการทางการเมืองของประชาชน และสอดคล้องกับการส่งเสริมให้พรรคเพิ่มจำนวนสมาชิกและสาขาพรรคการเมือง

ด้วยรูปแบบการจัดสรรที่เป็นอยู่ทำให้เงินอุดหนุนไม่ได้เกิดปัญหากระจุกตัวอยู่ที่พรรคใหญ่ ไม่มีปัญหาพรรคใหญ่ผูกขาดได้รับเงินอุดหนุนเหนือกว่าพรรคอื่นจนทำให้พรรคอื่นไม่สามารถแข่งขันได้ โดยจากข้อมูลพบว่า เงินจากกองทุนดังกล่าวได้รับการจัดสรรให้กับพรรคที่ใหญ่ที่สุดสองพรรคเพียง 31% ของเงินที่จัดสรร และให้พรรคใหญ่ที่สุด 10 พรรครวมกันเพียง 55% ของเงินที่จัดสรร²⁸

กล่าวคือ หากเพิ่มเงินที่กองทุนฯ จะจัดสรรให้พรรคการเมืองต่างๆ (ตามสัดส่วนสมาชิก คะแนนเสียง และสาขา) จากเดิม 85 ล้านเป็น 800 ล้านบาทจะทำให้พรรคการเมืองต่างๆ ไม่ว่าจะพรรคใหญ่หรือพรรคเล็ก มีช่องทางรายได้ที่มั่นคงมากขึ้น และมีศักยภาพในการแข่งขันมากขึ้นโดยที่ไม่จำเป็นต้องพึ่งพานายทุน

อย่างไรก็ตาม การจัดสรรของกองทุนพัฒนาพรรคการเมืองไปมีปัญหาอยู่ที่ 1) การจัดสรรด้วยกลไกบริจาครายได้ยังขาดความเป็นธรรม และ 2) ข้อจำกัดในการใช้จ่ายทำให้เงินที่ได้รับขาดความคล่องตัวจึงจำเป็นต้องแก้ไขกลไกบางประการเพื่อทำให้การจัดสรรเงินของภาครัฐที่เพิ่มขึ้นกระจาย

ตัวอย่างเป็นธรรม และทำให้พรรคการเมืองสามารถนำไปใช้งานได้จริง

ในเรื่องแรก มาตรการบริจาครายได้เป็นกลไกกระจายทรัพยากรให้พรรคการเมืองที่ไม่เป็นธรรม มาตรการบริจาครายได้ (อุดหนุนภาษี) คือการให้สิทธิผู้เสียภาษีสามารถนำเงินภาษีที่ตนเสียไปไม่เกิน 500 บาทไปบริจาคให้พรรคการเมืองที่ตนชื่นชอบ เงินบริจาครายได้จึงสะท้อนความชอบทางการเมืองของกลุ่มผู้ที่มีรายได้สูงถึงเกณฑ์ภาษีซึ่งมีจำนวนประมาณ 4 ล้านคนเท่านั้น²⁹ แต่ไม่ได้สะท้อนความชอบทางการเมืองของคนทั้งประเทศ

นอกจากนี้ เงินบริจาครายได้ก่อนนี้ยังถูกนำไปใช้เป็นฐานคำนวณการจัดสรรเงินกองทุนพัฒนาพรรคการเมืองในปีอื่นๆ ที่ไม่ใช่ปีหลังเลือกตั้งแทนการใช้ผลคะแนนเลือกพรรคอีกด้วย ส่งผลให้การจัดสรรเงินของกองทุนพัฒนาพรรคการเมืองในบางปีไม่ได้สะท้อนความต้องการทางการเมืองของคนทั้งประเทศ

ดังนั้นหากต้องการทำให้กลไกเงินอุดหนุนภาครัฐสะท้อนเจตจำนงของประชาชนวงกว้าง จึงควรยกเลิกมาตรการอุดหนุนภาษี และหันไปใช้

กลไกกองทุนฯ อุดหนุนเงินให้พรรคการเมืองเป็นหลักแทน (โดยปรับไปใช้คะแนนเสียงเลือกพรรคในการคำนวณเงินอุดหนุนของกองทุนฯ ในทุก ๆ ปี)

ในเรื่องสุดท้าย กฎหมายสร้างอุปสรรคไม่ให้พรรคสามารถนำเงินไปใช้ได้สะดวก เนื่องจากตามกฎหมายพรรคการเมืองในปัจจุบัน พรรคสามารถใช้เงินก่อนนี้ได้เพียงแค่ในการหาเสียงเลือกตั้ง การทำกิจกรรมพรรคการเมือง การพัฒนาส่งเสริมความรู้บุคลากรและประชาชน และการทำกิจกรรมที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด³⁰

ซึ่งกฎเกณฑ์ดังกล่าวสร้างข้อจำกัดให้พรรคไม่สามารถใช้เงินที่ได้รับการอุดหนุนจากภาครัฐได้อย่างไม่สามารถนำไปใช้จ่ายทั่วไปได้ เช่น ไม่สามารถจ้างพนักงานประจำ ไม่สามารถใช้จ่ายค่าสำนักงานได้ ฯลฯ เพราะฉะนั้นแม้เงินภาครัฐจะมากขึ้น แต่กฎเกณฑ์ที่ซับซ้อนอาจผลักดันให้พรรคการเมืองต้องพึ่งพาเงินทุนจากเอกชนรายใหญ่อยู่ดี ดังนั้นเพื่อให้พรรคการเมืองสามารถนำเงินมาใช้จ่ายได้สะดวก ควรเปิดให้พรรคใช้เงินก่อนนี้เพื่อการใช้จ่ายทั่วไปได้ด้วย³¹

ลดเพดานรายใหญ่ เพิ่มลดหย่อนรายย่อย

เมื่อภาครัฐสนับสนุนเงินให้พรรคการเมืองสูงขึ้นแล้ว การผลักดันมาตรการลดการพึ่งพาเงินจากนายทุนจึงเป็นไปได้มากขึ้น เริ่มต้นจากการลดเพดานเงินบริจาคลง โดยในปัจจุบันกฎหมายกำหนดเพดานที่บุคคลสามารถบริจาคได้ไม่เกิน 10 ล้านบาทต่อคนต่อปี ซึ่งเป็นจำนวนเงินที่สูงและคิดเป็นถึง 15% ของรายได้พรรคที่เป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาลอย่างเพื่อไทย (ข้อมูลปี 2565) เพดานเงินที่มูลค่าดังกล่าวเปิดช่องให้ผู้บริจาครายใหญ่ไม่กี่รายสามารถบริจาคเงินในระดับที่สร้างความมั่นคงด้านรายได้ให้กับพรรคการเมืองได้ นอกจากนี้เพดาน 10 ล้านบาทยังถือว่าสูงมากเมื่อเทียบกับต่างประเทศ อย่างในประเทศในยุโรป³²ที่มีค่าเฉลี่ยของเพดานอยู่ที่ประมาณ 2 ล้านบาท (53,000 ยูโร) ประเทศญี่ปุ่น³³ที่ประมาณ 4.57 ล้านบาท (20 ล้าน

เยน) ประเทศอิตาลี³⁴ ที่ประมาณ 4 ล้านบาท (100,000 ยูโร) และประเทศฝรั่งเศส³⁵ ที่ประมาณ 3 แสนบาท (7,500 ยูโร)

การลดเพดานเงินบริจาคลงจะช่วยลดอิทธิพลของผู้บริจาครายใหญ่ลง แต่ก็ต้องไม่ลดเพดานลงจนต่ำเกินไปจนส่งผลให้พรรคการเมืองขาดรายได้และต้องแสวงหาเงินบริจาคนอกกรอบอันทำให้ไม่สามารถตรวจสอบสถานะทางการเงินของพรรคการเมืองได้ ดังนั้นเพดานที่เหมาะสมที่สุดควรลงมาอยู่ที่ 1 ล้านบาท

นอกจากนี้ การควบคุมการบริจาคของนิติบุคคลที่มีสัญญาสัมปทานภาครัฐก็เป็นอีกสิ่งจำเป็น โดยกฎหมายควบคุมการบริจาคเงินของ

ไทยห้ามรับบริจาคครอบคลุมแค่นิติบุคคลที่ไม่ใช่สัญชาติไทยและนิติบุคคลของภาครัฐเท่านั้น³⁶ ช่องว่างทางกฎหมายนี้อาจส่งผลให้นิติบุคคลที่มีสัญญาสัมปทานจากภาครัฐใช้การบริจาคเงินเพื่อจูงใจให้พรรคการเมืองดำเนินนโยบายทำสัญญาที่เอื้อประโยชน์ต่อตนได้ ดังนั้นในหลายประเทศจึงมีกฎหมายห้ามรับบริจาคจากธุรกิจที่มีสัญญาสัมปทานจากภาครัฐ³⁷ และในกรณีของไทยเองก็ควรออกกฎหมายห้ามรับบริจาคจากธุรกิจที่มีผลประโยชน์จากภาครัฐด้วยเช่นกัน

และนอกจากการลดการบริจาคจากรายใหญ่ลงแล้ว ก็ควรส่งเสริมให้รายย่อยบริจาคเงินให้พรรคการเมืองมากขึ้นเช่นกัน เพื่อให้พรรคการเมืองมีแหล่งรายได้มาจากการสนับสนุนของประชาชนคนทั่วไปมากขึ้น

โดยแนวทางแรกคือ ควรเพิ่มเพดานลดหย่อนภาษีในกรณีบริจาคเงินให้พรรคการเมือง ซึ่งการลดหย่อนภาษีเป็นมาตรการแบบหนึ่งที่น่าสนใจให้คนมาบริจาคมากขึ้น ในปัจจุบันบุคคลธรรมดา

สามารถนำเงินบริจาคให้พรรคการเมืองมาลดหย่อนภาษีได้เพียงไม่เกิน 10,000 บาทต่อคนต่อปี³⁸ การแก้ไขเพิ่มเพดานลดหย่อนภาษีให้สูงขึ้นเป็น 100,000 บาทต่อคนต่อปีสามารถเป็นแนวทางสร้างแรงจูงใจให้คนทั่วไปบริจาคมากขึ้น

แนวทางต่อมา คือการเปิดให้พรรคการเมืองสามารถระดมทุนขายของออนไลน์ได้ ซึ่งในปัจจุบันตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง³⁹ อนุญาต

ให้พรรคการเมืองสามารถระดมทุนได้เฉพาะที่ทำการพรรคและตามสาขาพรรค แต่ไม่สามารถระดมทุนผ่านช่องทางออนไลน์ได้⁴⁰ ส่งผลให้ประชาชนที่อยู่ห่างไกลจากสาขาพรรคต้องเดินทางไปที่พรรคเพื่อจะสนับสนุนพรรคที่ตนชอบ ดังนั้นภาครัฐควรแก้กฎหมายหรืออนุญาตให้ระดมทุนขายของออนไลน์ได้เพิ่มความสะดวกให้ประชาชนสามารถสนับสนุนพรรคที่ตนชื่นชอบได้ง่ายขึ้น

ปฏิรูปพรรคการเมือง เรื่องใหญ่กว่าแค่เรื่องเงิน

ประเทศไทยในปัจจุบันเผชิญกับปัญหาเชิงโครงสร้างที่สร้างผลกระทบต่อคนจำนวนมากมหาศาล ปัญหาเหล่านี้ต้องการนโยบายที่แหลมคมเข้ามาจัดการ และพรรคการเมืองคือองค์กรที่เป็นความหวังของสังคมที่จะเป็นผู้ผลิตนโยบายที่ตอบโจทย์แก้ปัญหให้สังคมไทยได้ในระยะยาว อย่างไรก็ตามหากพรรคการเมืองอ่อนแอ ขาดความเป็นสถาบัน ไร้ศักยภาพความสามารถ ไม่ยึดโยงกับประชาชน พรรคนั้นก็จะไม่สามารถผลิตและผลักดันนโยบายที่จำเป็นให้กับสังคมไทยได้

การแก้ไขปัญหามากการเงินของพรรคการเมืองเป็นแนวทางหนึ่งที่จะทำให้พรรคการเมืองยึดโยง

กับประชาชนได้มากขึ้น แต่ถึงแม้จะทำให้พรรคการเมืองมีเส้นทางทางการเงินที่ยึดโยงกับประชาชนแล้วก็ยังไม่เพียงพอ เพราะยังมีประเด็นท้าทายอีกจำนวนมากที่ต้องปรับปรุงแก้ไข ไม่ว่าจะเป็นเรื่องกฎกติกาการเลือกตั้ง ข้อบังคับเรื่องสมาชิกพรรค ความเป็นประชาธิปไตยในพรรค และอีกมากมาย ซึ่งประเด็นเหล่านี้ต่างมีนัยสำคัญต่อความเข้มแข็งของพรรคการเมืองทั้งสิ้น

หากต้องการให้พรรคการเมืองของไทยเข้มแข็งเป็นรากฐานที่มั่นคงให้กับประชาธิปไตยของไทย ย่อมจำเป็นต้องมีมาตรการที่เกี่ยวข้องควบคู่ไปกับการปรับปรุงเรื่องรายได้พรรคการเมืองด้วย

เชิงอรรถ

1. อ่านเพิ่มเติมได้ใน <https://www.infoquest.co.th/2023/276182>
2. อ่านเพิ่มเติมได้ใน <https://workpoint-today.com/ffp-37/>
3. อ่านเพิ่มเติมได้ใน <https://themomentum.co/report-political-make-poor-people/>
4. สิริพรรณ นกสวน สวัสดี. (2565). พรรคการเมืองกับประชาธิปไตย: ทฤษฎี ความคาดหวัง และความเป็นจริง. ใน วุฒิสสาร ตันชัย, สิริพรรณ ใจมั่น, และ สติธร ธนานิธิโชติ, พิศพรรคการเมือง: หลากมุมมองหลายประเทศ (น. 1–31). สถาบันพระปกเกล้า.
5. มาตรา 33 พ.ร.ป.ว่าด้วยพรรคการเมือง กำหนดให้พรรคการเมืองต้องมีสมาชิกอย่างน้อย 5,000-10,000 คนตามระยะเวลาทำการของพรรค และต้องจัดตั้งสาขาพรรคให้ครอบคลุมใน 4 ภูมิภาค มิเช่นนั้นจะสันนิษฐานการเป็นพรรคการเมือง
6. โดยใช้ข้อมูลรายได้พรรคการเมือง 10 พรรคที่ได้ที่นั่งในสภามากที่สุดปี 2565 ที่เปิดเผยในเว็บ กกต. https://www.ect.go.th/ect_th/th/financial-statements-of-political-parties/ ซึ่งข้อมูลเปิดเผยมีข้อจำกัดที่อาจจะไม่ครอบคลุมรายได้ทั้งหมดที่พรรคการเมืองได้รับจริง ๆ เช่น ตามข่าวแล้วประชาธิปัตย์ระดมทุนได้สูงถึง 210 ล้านบาท <https://www.prachachat.net/politics/news-896235> แต่ตามบันทึกภาษีปฎิบัติมีรายได้จากการระดมทุนเพียง 85.6 ล้านบาท
7. สามารถดูข้อมูลสรุปรายได้รายพรรคที่รวบรวมจากที่เว็บไซต์ กกต. เปิดเผยได้จาก <https://docs.google.com/spreadsheets/d/1ezEjEwcMhWrtIJ-qRCa68w6dLDPiUcKherFGxu2tmpE/edit?gid=0#gid=0>
8. คำนวณจากข้อมูลผู้บริจาคเงินตั้งแต่ 5,000 บาทเป็นต้นไปในช่วง มกราคม 2565 จนถึง พฤษภาคม 2566 (+เพราะอะไรถึงต้องเป็นช่วงนี้?) โดยช่วงนี้เป็นช่วงที่แต่ละพรรคต้องเตรียมความพร้อมเพื่อจะลงแข่งขันในการเลือกตั้งที่อาจจะเกิดขึ้นในช่วงต้นปี 2566 เนื่องจากรัฐบาลประยุทธ์ 2 จะหมดวาระช้าที่สุดไม่เกินกลางปี 2566 https://www.ect.go.th/ect_th/th/db_119_ect_th_download_22/
9. ผู้บริจาครายใหญ่โดดเด่นที่เป็นคนในพรรคของพรรคก้าวไกลได้แก่ คุณอนันต์ ชัยสุริยเทพกุล (5.5 ล้านบาท) คุณพิจารณ์ เชาวพัฒน์วงศ์ (5.4 ล้านบาท) ในขณะที่ของเพื่อไทยได้แก่ คุณพิชัย นริพทะพันธุ์ (12 ล้านบาท) คุณพงษ์ศักดิ์ รักตพงศ์ไพศาล (9 ล้านบาท) คุณวราวุธ ยนต์เจริญ (6 ล้านบาท) ในขณะที่ของรวมไทยสร้างชาติได้แก่ คุณดวงฤทธิ์ เบ็ญจาธิกุล ชัยรุ่งเรือง (10 ล้านบาท)
10. ผู้บริจาครายใหญ่โดดเด่นที่เป็นธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้างของพรรคภูมิใจไทยได้แก่ ห้างหุ้นส่วนจำกัด น้ำก่าก่อสร้าง (10 ล้านบาท) บริษัท ไรท์แมน จำกัด (9.8 ล้านบาท) ห้างหุ้นส่วนจำกัด บุรีรัมย์พนาสิทธิ (7.2 ล้านบาท) ห้างหุ้นส่วนจำกัด บุรีเจริญคอนสตรัค (6 ล้านบาท)

11. ผู้บริจาครายใหญ่โดดเด่นของพรรคพลังประชาชนที่เป็นบริษัทที่มีรายได้ไม่สอดคล้องกับทุนจดทะเบียนในช่วงก่อนการบริจาคให้แก่บริษัท พาร์คเลน แคปิตอล จำกัด (10 ล้านบาท) บริษัท เอทีแลนด์ จำกัด (10 ล้านบาท)

12. ผู้บริจาครายใหญ่โดดเด่นของพรรคประชาธิปัตย์ที่เป็นนักธุรกิจได้แก่ คุณจีระศักดิ์ โกมุทกุล (10 ล้านบาท) คุณโชติ โสภณพนิช (10 ล้านบาท) บริษัท รักษาความปลอดภัยทีเอสจี จำกัด (6 ล้านบาท)

13. อ่านเพิ่มเติมได้ที่ อรรถสิทธิ์ พานแก้ว & ณัฏฐาภัทร อมรกุล. (2564). *โครงการศึกษาและพัฒนาระบบการเงินของพรรคการเมือง*. สถาบันพระปกเกล้า. น.57

14. เรื่องเดียวกันหน้าเดียวกัน

15. ข้อมูลจาก Reed, Q., Jouan Stonestreet, B., Devrim, D., Krieger, T., Kubekova, V., Blomeyer, R., & Heinemann, F. (2021). Financing of political structures in EU Member States. Policy Department for Budgetary Affairs, European Parliament.

16. คำณวนเบื้องต้นจากรายได้จากรัฐใน Najib, A. A. (2023). STRENGTHENING DEMOCRACY THROUGH RECONSTRUCTION OF POLITICAL PARTY FUNDING ARRANGEMENTS IN INDONESIA. Russian Law Journal, 413–421. น. 415 หาดด้วยรายได้พรรคการเมืองใน Pratama, H. M., Kahfi Adlan, & Maharddhika. (2021). Political Party Finance in Indonesia: A Never Ending Reform. ใน Political Party Finance Reform in

Southeast-Asia. the United States Agency for International Development (USAID). น. 48

17. อ่านเพิ่มเติมกรณีอิตาลีได้ใน Reed, Q., Jouan Stonestreet, B., Devrim, D., Krieger, T., Kubekova, V., Blomeyer, R., & Heinemann, F. (2021). Financing of political structures in EU Member States. Policy Department for Budgetary Affairs, European Parliament. น.26-28

18. อ่านเพิ่มเติมกรณีอินโดนีเซียได้ Pratama, H. M., Kahfi Adlan, & Maharddhika. (2021). Political Party Finance in Indonesia: A Never Ending Reform. ใน Political Party Finance Reform in Southeast-Asia. the United States Agency for International Development (USAID).

19. อ่านเพิ่มเติมกรณีสเปน Pujas, V., & Rhodes, M. (1998). Party Finance and Political Scandal in Latin Europe [98/10]. European University Institute. น.6-14

20. ข้อมูลจาก Reed, Q., Jouan Stonestreet, B., Devrim, D., Krieger, T., Kubekova, V., Blomeyer, R., & Heinemann, F. (2021). Financing of political structures in EU Member States. Policy Department for Budgetary Affairs, European Parliament. น.15-16

21. อ่านเพิ่มเติมใน สิริพรรณ นกสวนสวรรค์. (2565). พรรคการเมืองกับประชาธิปไตย: ทฤษฎี ความคาดหวัง และความเป็นจริง. ใน วุฒิสสาร ตันชัย, สิริพรรณ ใจมั่น, & สติธร ธนานิธิโชติ, พิศพรรคการเมือง: หลากมุมมองหลายประเทศ (น. 1–31). สถาบันพระปกเกล้า. น. 9-10

22. ปรากฏการณ์นี้ถูกนิยามว่าเป็นการเกิดขึ้นของโมเดล พรรคการเมืองแบบผูกขาด (Cartel Party) สามารถอ่านเพิ่มเติมได้ใน Katz, R. S., & Mair, P. (1995). Changing Models of Party Organization and Party Democracy: The Emergence of the Cartel Party. *Party Politics*, 1(1), 5–28.

23. อ่านเพิ่มเติมได้ใน Federal Ministry of the Interior and Community. (ม.ป.ป.). Funding of political parties. The Constitution. <https://www.bmi.bund.de/EN/topics/constitution/funding-of-political-parties/funding-of-political-parties-node.html>

24. อ่านเพิ่มเติมกรณีเยอรมันใน Reed, Q., Jouan Stonestreet, B., Devrim, D., Krieger, T., Kubekova, V., Blomeyer, R., & Heinemann, F. (2021). Financing of political structures in EU Member States. Policy Department for Budgetary Affairs, European Parliament. น.25-26

25. ข้อมูลจาก ธีรัฐพล สงวนทรัพย์. (2567). กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง กกต. เผยยอดเงินอุดหนุนให้แก่พรรคการเมือง ประจำปี 2567 พรรคก้าวไกล ได้รับการจัดสรรมากที่สุด 52.49 ล้านบาท. สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา. <https://www.tpchannel.org/news/24485>

26. มาตรา 83 พ.ร.ป.ว่าด้วยพรรคการเมือง

27. กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง. (2567). คู่มือ การจัดสรรและการใช้จ่ายเงินอุดหนุนของพรรคการเมืองที่ได้รับจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองประจำปี พ.ศ. 2567. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. น. 7-8

28. คำนวนจากข้อมูลจาก ธีรัฐพล สงวนทรัพย์. (2567). กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง กกต. เผยยอดเงินอุดหนุนให้แก่พรรคการเมือง ประจำปี 2567 พรรคก้าวไกล ได้รับการจัดสรรมากที่สุด 52.49 ล้านบาท. สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา. <https://www.tpchannel.org/news/24485>

29. ดูข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ <https://www.posttoday.com/business/financial/690014>

30. มาตรา 84 พ.ร.ป.ว่าด้วยพรรคการเมือง โดยอ่านรายละเอียดที่ กกต. กำหนดเพิ่มเติมได้ที่ กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง. (2567). คู่มือ การจัดสรรและการใช้จ่ายเงินอุดหนุนของพรรคการเมืองที่ได้รับจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองประจำปี พ.ศ. 2567. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. น. 14-22

31. อ่านข้อเสนอเพิ่มเติมได้ที่ อรรถสิทธิ์ พานแก้ว & ณัฏฐาภัทร อมรกุล. (2564). การเงินพรรคการเมืองไทย: ข้อมูลการสำรวจและข้อเสนอแนะ. สถาบันพระปกเกล้า. น.111-112

32. ข้อมูลจาก Reed, Q., Jouan Stonestreet, B., Devrim, D., Krieger, T., Kubekova, V., Blomeyer, R., & Heinemann, F. (2021). Financing of political structures in EU Member States. Policy Department for Budgetary Affairs, European Parliament. น. 20

33. ข้อมูลจาก France, G. (2023). *Limits on political donations: Global practices and its effectiveness on political integrity and equality*. Transparency International.

34, 35. เรื่องเดียวกัน

36. มาตรา 74 75 และ 76 พ.ร.ป.ว่าด้วย
พรรคการเมือง

37. อ่านเพิ่มเติมได้ที่ Hamada, Y., &
Agrawal, K. (2021). Comparative Overview of
Political Finance Systems in Indonesia,
Malaysia, the Philippines and Timor-Leste: The
regional context and the way forward. ใน
Political Party Finance Reform in Southeast-
Asia. USAID & Perludem & IDEA. น. 6-7

38. มาตรา 47(ก) ประมวลรัษฎากร

39. สำนักกิจการพรรคการเมือง. (2564).
คู่มือการเงินและบัญชีของพรรคการเมือง. สำนักงาน
คณะกรรมการการเลือกตั้ง. น. 4

40. กรณี กกต. สั่งห้ามอนาคตใหม่ระดม
ทุนออนไลน์ โดยให้ขายของระดมทุนได้ที่ตั้ง
สำนักงานสาขาพรรคการเมือง บริเวณสถานที่จัด
กิจกรรมระดมทุน บริเวณสถานที่จัดประชุมใหญ่
ของพรรคประจำปี สาขาพรรค หรือที่ทำการ
พรรคการเมืองประจำจังหวัด เท่านั้น https://www.khaosod.co.th/politics/news_1823584

ผู้วิจัยหลัก

กัลป์ กรุยรุ่งโรจน์

ติดต่อ

kanlapa.23.kan@gmail.com

contact.101pub@gmail.com

นักวิจัยนโยบายสาธารณะ 101 PUB สนุกกับ
การเห็นประสบการณ์ของต่างประเทศ และสนุก
กับการเห็นความเป็นไปได้ใหม่ๆ ของสังคมไทย

101 PUB หรือ 101 Public Policy Think Tank - ศูนย์ความรู้นโยบายสาธารณะ
เพื่อการเปลี่ยนแปลง มุ่งทำงานวิจัยด้านนโยบายสาธารณะไทยในบริบทโลกใหม่
เราทำงานวิเคราะห์ ออกแบบ ขับเคลื่อน และสื่อสารนโยบายสาธารณะ บนฐาน
วิชาการ ฐานการพัฒนา และฐานประชาธิปไตย

www.101pub.org

101PUB

@101_PUB

@101_pub

contact.101pub@gmail.com